

beschikking

HET GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN BONAIRE, SINT EUSTATIUS EN SABA zittingsplaats Bonaire

Registratienummer: BON202000482

Datum uitspraak: 30 maart 2022

Beschikking op het verzoek met betrekking tot de onroerende zaak gelegen te

NIKIBOKO (19.820 m2)

te Bonaire

kadastraal bekend afdeling 4, sectie G, nummer 534, groot 19.820 m2 (kunuku),
welk perceel volgens de schriftelijke inzage van het Kadaster ten name staat van
‘Eigenaar Onbekend’, met als opmerking ‘Volgens domein in kaart gebrachte gronden
staat de naam van **Julien Goeloe**, overleden, per adres Hendrika Cimona Thielman (...)’,

van:

Johans Francisco THIELMAN,
wonende te Bonaire,
verzoeker,
gemachtigde: mr. A.T.C. Nicolaas,

met als in het geding verschenen partij:

HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE,
zetelend te Bonaire, hierna: het OLB,
gemachtigde: mr. T.L.H. Peeters.

Het procesverloop

1.1. Het procesverloop blijkt uit:

- de beschikking van 14 april 2021,
- het proces-verbaal van de mondelinge behandeling gehouden op 19 mei 2021 en daarmee het proces-verbaal van de mondelinge behandeling in de zaak *Boezem inzake TRAS DI MONTAÑA* gehouden op 19 mei 2021, waarbij R. Holder namens de Stichting Kadaster & Hypotheekwezen Bonaire (hierna: het Kadaster) als informant een toelichting heeft gegeven op de schriftelijke inzage met betrekking tot het perceel in die zaak,
- de brief van 2 juni 2021 van het OLB met bijlagen,
- de akte uitlating van 23 juni 2021 van verzoeker,
- de akte uitlating van 25 augustus 2021 van het OLB.

1.2. De hiervoor genoemde beschikking en het hiervoor genoemde proces-verbaal wordt gepubliceerd op de website van het gemeenschappelijk hof:

www.gemhofvanjustitie.org/uitspraken/onverdeelde-boedels. Ook deze beschikking zal daarop worden geplaatst.

De verdere beoordeling

Ontvankelijkheid

2.1. Voor zover het OLB een beroep doet op niet-ontvankelijkheid, wordt dat gepasseerd. Het griffierecht is tijdig betaald. Bovendien dient de heffing van griffierecht niet het belang van de wederpartij. De stelling van het OLB dat meer of een hoger griffierecht had moeten worden geheven, behoeft geen bespreking.

Eigendomsvraag

2.2. De inzage van het Kadaster (de versie van 29 juli 2020, overgelegd bij het verzoekschrift) ten aanzien van het perceel, vermeldt onder meer:

Ten name van: Eigenaar Onbekend (1/1)

Staat: Een eigendomsperceel grond gelegen te Nikiboko op Bonaire, kadastraal bekend als afdeling 4, sectie G, nummer 543, groot 19.820 m2 (kunuku)

Verkregen bij: Geen Titel van Aankomst

(...)

Opmerking: Volgens domein in kaart gebrachte gronden staat de naam van Julien Goeloe, overleden, per adres Hendrika Cimona Thielman (...).

2.3. Verzoeker heeft aan zijn primaire verzoek (gebaseerd op verjaring) ten grondslag gelegd dat hij het terrein al sinds 10 augustus 1991 bezit.

2.4. Aan het subsidiaire verzoek (gebaseerd op de regeling van art. 3:200a BW BES e.v.) heeft verzoeker ten grondslag gelegd dat hij het perceel sinds 10 augustus 1991 in gebruik heeft en, zo begrijpt het gerecht, (aanvankelijk ook) dat hij een afstammeling is van Hendrika Cimona Tielman wiens naam staat vermeld op de schriftelijke inzage van het Kadaster.

2.5. Het OLB heeft zich (primair) op het standpunt gesteld dat het perceel eigendom is van het OLB, en wel ingevolge de rechtsregel van 5:24 BW BES dat onroerende zaken te Bonaire die geen andere eigenaar hebben eigendom zijn van het OLB.

2.6. Om de verzoeken goed te kunnen beoordelen zal het gerecht eerst nader ingaan op de eigendomsvraag van het perceel.

2.7. In een zaak met een vergelijkbare schriftelijke inzage, namelijk de zaak *Boezem inzake TRAS DI MONTAÑA*, heeft het Kadaster als informant aan de hand van producties (waaronder de perceelskaart en het verwijzingsregister) een toelichting gegeven op de schriftelijke inzage van dat perceel en meer specifiek op de tenaamstelling 'Eigenaar

Onbekend' (zie het proces-verbaal van de comparitie van partijen van 19 mei 2021 dat ook in deze zaak onderdeel uitmaakt van de procestukken).

2.8. Het Kadaster heeft in de hiervoor genoemde zaak toegelicht dat Bonaire in de periode 1970 tot 1980 is gekadastraerd. Uit de perceelskaart blijkt volgens die toelichting dat het perceel in die zaak destijds is geregistreerd als eigendomsgrond en er staat een zakelijk gerechtigde/eigenaar op die perceelskaart vermeld. Uit de perceelskaart blijkt echter ook dat er geen titel van aankomst bekend is. Het Kadaster heeft verduidelijkt dat dit betekent dat men geen notariële akte heeft kunnen vinden waaruit blijkt dat de op de perceelskaart vermelde zakelijk gerechtigde/eigenaar eigenaar is worden en dat dus niet als zodanig heeft kunnen registeren. Dit is de reden waarom op de inzage staat ten name van 'Eigenaar Onbekend'.

2.9. Het Kadaster heeft in de hiervoor genoemde zaak ook gewezen op de Verordening van 10 december 1924 tot regeling van de rechten met betrekking tot onroerende goederen, die bij wijze van concessie of vergunning op Aruba of Bonaire zijn uitgegeven, PB 1924, 69 (hierna: de Verordening). De artikelen van de Verordening luiden:

Artikel 1

De onroerende goederen die, bij de inwerkingtreding deze verordening, 30 jaren of langer geleden bij wijze van concessie of vergunning op Aruba en Bonaire door het Gouvernement zijn uitgegeven, worden als eigendom van de concessie- of vergunninghouders door het Gouvernement erkend.

Artikel 2

De verordening treedt in werking op den eersten Januari 1925.

2.10. Na de toelichting van het Kadaster stelt verzoeker zich in deze zaak, zo begrijpt het gerecht, op het standpunt dat het OLB in ieder geval geen eigenaar is van het perceel, omdat concessie- en vergunninghouders op grond van de Verordening eigenaar zijn geworden van de bij wijze van concessie of vergunning uitgegeven gronden. Julien Goeloe was zo'n concessie- of vergunninghouder. Inmiddels stelt verzoeker zich ook op het standpunt dat hij familie is van Julien Goeloe die in deze zaak op de inzage van het Kadaster staat vermeld.

2.11. Het OLB heeft zich op het standpunt gesteld dat degene die in deze zaak op de inzage van het Kadaster staat vermeld, Julien Goeloe dan wel Hendrika Cimona Thielman, geen eigenaar is geworden van het perceel, omdat niet gebleken is dat hij/zij destijds heeft voldaan aan de vereisten van de Verordening en er bovendien geen (notariële) akte is, terwijl die wel vereist is voor eigendomsoverdracht. Eventueel destijds niet ingeroepen rechten zijn volgens het OLB inmiddels verwerkt.

2.12. Het gerecht overweegt als volgt. Blijkens de tekst van de Verordening heeft het Gouvernement (een rechtsvoorganger van het OLB) met ingang van 1 januari 1925 alle onroerende goederen die destijds 30 jaar of langer geleden bij wijze van vergunning of concessie waren uitgegeven als eigendom van de concessie- of vergunninghouders

erkend. Dat destijds precies duidelijk was welke onroerende goederen onder de werking van de Verordening vallen, blijkt uit de volgende passages uit door het OLB overgelegde stukken van de Koloniale Raad.

2.13. De directe aanleiding voor het maken van het ontwerp van de Verordening was blijkens de Memorie van Toelichting (...) *het besluit van den Raad van Politie op Aruba om ook de zoogenaamde concessiehouders als kiezers voor de landraden toe te laten (...)*¹, maar los daarvan konden, zo volgt uit het Voorlopig Verslag, (...) *de Afdelingen zich vereenigen met het streven een einde te maken aan den sinds lang zwevendenden toestand der onroerende goederen op Aruba bedoeld in dit ontwerp; een toestand, die noodig regeling vereischt (...)*². In de Memorie van Toelichting is ook opgenomen: (...) *Waar sinds langen tijd – in ieder geval langer dan dertig jaren – ten opzichte van de meeste der zoogenaamde concessiegronden door de opvolgende concessie- of vergunninghouders daden van eigendom zelfstandig en buiten het Gouvernement om zijn verricht, wil een eenvoudige erkenning van het eigendomsrecht bij verordening de meest geëigende weg voorkomen om de zaak in het reine te brengen.*³

2.14. In het ontwerp van de Verordening luidde artikel 1 nog: *De onroerende goederen, die bij wijze van concessie of vergunning op het eiland Aruba door het Gouvernement zijn uitgegeven, en waaromtrent gedurende meer dan 30 jaren daden van eigendom zijn verricht zonder machtiging van het Gouvernement, worden als eigendom van de concessie- of vergunninghouders door het Gouvernement erkend.*⁴ Daarna is (...) *Bonaire, het eenige eiland behalve Aruba waar soortgelijke concessies worden aangetroffen (...)*⁵ door een nota van wijziging⁶ ook in de regeling betrokken. Vervolgens heeft een van de leden van de Koloniale Raad de gemachtigde van de Gouverneur tijdens een zitting van de Koloniale Raad verzocht hem in te lichten over (...) *hoe zal worden onderzocht welke de onroerende goederen zijn waaromtrent gedurende meer dan 30 jaren daden van eigendom zijn verricht zonder machtiging van het Gouvernement en door wien dan zal worden beslist welke dier onroerende goederen als eigendom van de concessie- of vergunninghouders zullen worden erkend. (...)*⁷ Daarop antwoordde de gemachtigde van de Gouverneur onder meer: (...) *Bekend is het evenwel dat alle gronden onder de bepaling van het onderhavige ontwerp zouden vallen en als eigendom zouden behooren te worden erkend door het Gouvernement. (...)*⁸, waarop het lid antwoordde: (...) *Daar de geachte gemachtigde van den Gouverneur zelf mededeelt, dat het bekend is, dat alle bij wijze van concessie of vergunning uitgegeven gronden onder de bepaling van de onderhavige ontwerp-verordening vallen, dat is dan dat zij alle als eigendom zullen worden beschouwd door het Gouvernement, en waar ik ook van die mening ben, wil ik voorstellen, ter voorkoming van allen twijfel en van elk misverstand dat bij de toepassing*

¹ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 2 (Memorie van Toelichting).

² Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 3 (Voorlopig Verslag).

³ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 2 (Memorie van Toelichting).

⁴ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 1 (Ontwerp).

⁵ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 4 (Memorie van Antwoord).

⁶ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 5 (Nota van Wijziging).

⁷ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 8 (Notulen).

⁸ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 8 (Notulen).

van de verordening zoude kunnen ontstaan naar aanleiding van de tegenwoordige redactie van artikel 1, dat artikel te wijzigen en te doen luiden: “De onroerende goederen die, bij de inwerkingtreding dezer verordening, 30 jaren of langer geleden bij wijze van concessie of vergunning op Aruba en Bonaire door het Gouvernement zijn uitgegeven, worden als eigendom van de concessie- of vergunninghouders door het Gouvernement erkend.”(...).⁹ Kortom, alle destijds bij wijze van concessie of vergunning uitgegeven gronden vallen onder de werking van de Verordening. Al die gronden zijn door het Gouvernement als eigendom erkend. Van het bestaan van een mogelijk aanvullende verordening met aanvullende voorwaarden voor de verkrijging van eigendom, waarvan tijdens de mondelinge behandeling in de zaak *Boezem inzake TRAS DI MONTAÑA* even sprake leek te zijn, is niet gebleken.

2.15. Het gerecht leidt uit het bovenstaande af dat alle concessie- en vergunninghouders bij en op grond van de Verordening eigendom hebben verkregen. Daarvoor was anders dan het OLB stelt niet ook nog een (notariële) akte vereist. Dat volgt niet uit de tekst van de Verordening en ook niet uit de stukken van de Koloniale Raad. In dit geval was sprake van een rechtsverkrijging bij Verordening. Dat hier sprake van was wordt nog eens bevestigd door de omstandigheid dat de betreffende gronden vanaf de inwerkingtreding van de Verordening, anders dan daarvoor toen de gronden nog op grond van artikel 48 van de Grondbelastingverordening 1908 werden aangeslagen, als eigendom werden aangeslagen: *Zooals de afdeelingen terecht veronderstellen, zullen de onroerende goederen, waarom het hier gaat, volgens de gewone regelen betreffende de grondbelasting als eigendom worden aangeslagen, als zij zoodanig zijn erkend.*(...).¹⁰ Om dubbele belastingheffing te voorkomen, aangezien (...) *de hierbedoelde onroerende goederen voor het jaar 1924 reeds zijn aangeslagen volgens bovenvermeld artikel 48* (...) ¹¹, is ervoor gekozen om de Vordering op 1 januari 1925 in werking te laten treden.

2.16. Om aan te kunnen nemen dat er in dit geval ook sprake was van een concessie- of vergunninghouder die (of zijn/haar rechtsopvolgers onder algemene titel) bij en op grond van de Verordening eigendom heeft verkregen, kan het dienstig zijn dat de perceelskaart en een kopie uit het verwijzingsregister met betrekking tot het perceel bij het Kadaster worden opgevraagd en in deze zaak worden overgelegd. Daaruit zou ook kunnen volgen wie dat dan was. De inzage van het Kadaster geeft aanleiding om te veronderstellen dat dit Julien Goeloe zou kunnen zijn. Als dat zo is wenst het gerecht meer informatie over hem, zijn afstammelingen en zijn verhouding tot Hendrika Cimona Thielman.

2.17. Vervolgens komt mogelijk de vraag aan de orde of de zaak moet worden aangemerkt als een langdurig onverdeelde gemeenschap als bedoeld in artikel 3:200a e.v. BW BES. Partijen dienen zich daarover uit te laten, met name over de vraag of alle mogelijke deelgenoten kunnen worden opgespoord.

2.18. De zaak zal naar de rol worden verwezen voor het nemen van aktes door partijen.

⁹ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 8 (Notulen).

¹⁰ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 4 (Memorie van Antwoord).

¹¹ Stukken Koloniale Raad, zittingsjaar 1924-1925, no. 8 (Notulen).

Iedere verdere beslissing, waaronder die met betrekking tot de gestelde verjaring, zal worden aangehouden.

De beslissing

Het gerecht:

3.1. stelt partijen in de gelegenheid om een akte te nemen en het gerecht te informeren en de stukken te overleggen zoals omschreven in r.o. 2.16. en 2.17. op de rolzitting van 26 april 2022,

3.2. houdt iedere verdere beslissing aan.

Deze beschikking is gegeven door mr. P.E. de Kort, rechter, en uitgesproken op de openbare terechtzitting van 30 maart 2022 door de rolrechter, die deze beschikking tekent.